

Mazos importētājus plānots atbrīvot no oglekļa ievēkorekcijas mehānisma prasību izpildes 3/12/25

Konsultants nodokļu konsultāciju nodaļā,
PwC Latvija
Aleksandrs Afanasjevs

Vecākā konsultante nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Elizabete Lizete Lapsiņa

Projektu vadītāja ilgtspējas jautājumos
nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Alīna Ruskova

Iepriekš esam vairākkārt informējuši lasītājus par Oglekļa ievēkorekcijas mehānisma regulējuma (OIM regulējums) ietekmi uz uzņēmumiem, kuri importē preces (viens no jaunākajiem rakstiem abonentiem ir pieejams šeit). Īsumā – kopš 2023. gada oktobra, Eiropas Savienībā reģistrētiem uzņēmumiem (un komersantiem) ir jāsniedz pārskati par tādu no trešajām valstīm importēto preču iegultajām emisijām, kas ir OIM tvērumā. Savukārt, OIM regulējums paredz, ka no nākamā gada minēto preču importu drīkstēs turpināt tikai tādi uzņēmumi, kuriem būs piešķirts reģistrētā OIM deklaranta statuss.

Apzinoties, ka OIM prasību izpilde var radīt papildu administratīvo un finanšu slogu, Eiropas Komisija (EK) ir izstrādājusi Regulas 2023/956 (OIM regulējums) grozījumu projektu, kurā plānotas izmaiņas esošajā regulējumā un iespējams atbrīvojums no regulējuma prasību izpildes lielākai daļai importētāju.

Esošā situācija

Pašlaik OIM regulējumam ir pakļautas tādas preces kā alumīnija, dzelzs un tērauda preces, mēslošanas līdzekļi, cements, ķīmiskas vielas un elektrība (konkrētas preces ir uzskaitītas OIM regulējuma I un II pielikumā). Uzņēmumiem ir jāpieprasa no ražotājiem/piegādātājiem detalizēta informācija par ražotāju, ražošanas iekārtām, izmantotās elektrības veidu, precī un tās iegultajām emisijām un šī informācija jādeklarē, iesniedzot speciālus ceturkšņa ziņojumus (tiks aizstāti ar gada deklarācijām, sākot ar 2026. gadu).

Lai varētu turpināt importēt šīs preces pēc 2026. gada 1. janvāra, uzņēmumiem līdz 2025. gada 31. decembrim būs jāreģistrējas kā OIM deklarētājiem. Sākot ar 2026. gada 1. janvāri deklarētāja statuss ļaus importētājiem iegādāties OIM emisiju sertifikātus, lai tiem būtu tiesības importēt OIM preces. Sertifikātus dzēsīs atbilstoši importēto preču iegulto emisiju kopējai masai.

Apzinoties, ka prasību (tostarp datu pieprasīšana no ražotājiem vai piegādātājiem) radītais papildu administratīvais slogs mazajiem importētājiem varētu būt nesamērīgs (kā arī saņemt no ražotāja vajadzīgo informāciju var būt problemātiski), 2025. gada februārī EK publicēja OIM regulējuma grozījumu projektu, kas paredz vairāku atvieglojumu ieviešanu.

Plānotās izmaiņas

Informāciju par EK plānotajiem jaunumiem un izmaiņām esošajos noteikumos sk. zemāk tabulā.

Esošais regulējums

Atbrīvojumi importētājiem: OIM regulējumā iekļautās preces nav jādeklarē, ja viena sūtījuma vērtība ir mazāka par 150 eiro, vai preces ir ražotas trešajās valstīs/teritorijās, uz kurām attiecas atbrīvojums.

Tiesības iesniegt deklarāciju: OIM deklarāciju par importētāja precēm drīkst iesniegt pats importētājs vai netiešais muitas pārstāvis.

Ikgadējās deklarācijas iesniegšanas termiņš: Līdz 31. maijam par iepriekšējo gadu (pirma deklarācija jāiesniedz 2027. gadā)

Emisiju sertifikātu pirkšanas perioda sākums: 2026. gada janvāris.

Pieejamo sertifikātu skaita minimums: OIM sertifikātu skaitam deklarētāja kontā OIM reģistrā katra ceturkšņa beigās jābūt vienādam ar vismaz **80%** no iegultajām emisijām kopš kalendārā gada sākuma.

Turpmākā attīstība un secinājumi

Priekšlikums samazināt administratīvo slogu mazajiem importētājiem ir daļa no ES centieniem veicināt deregulāciju, samazinot arī uzņēmumiem birokrātisko prasību apjomu. Tā rezultātā uzņēmumi, kuru importēto preču apjoms ir līdz 50 tonnām gadā tiks atbrīvoti no smagā administratīvā un finanšu sloga – OIM preču deklarēšanas un oglekļa sertifikātu iegādes. Šis atbrīvojums varētu attiekties uz aptuveni 90% ES importētāju, nezaudējot kontroli pār 99% ar regulējumu saistīto emisiju.

Importētāji, kas nekvalificēsies šim atbrīvojumam, varēs izmantot citus atvieglojuma mehānismus, tostarp paplašinātu sagatavošanās laiku sertifikātu iegādei un vienkāršotas prasības, piemēram, deklarāciju iesniegšanu ar trešo personu starpniecību.

Priekšlikums pašlaik ir saskaņošanas posmā. Sagaidāms, ka ES lēmējinstādēs to skatīs 2026. gada sākumā.

Plānotie grozījumi

Atbrīvojumi importētājiem: Papildus esošajam atbrīvojumam, importētāji būs atbrīvoti no OIM regulējuma prasībām, ja gada laikā ievesto OIM preču kopējais svars nepārsniedz 50 tonnas. Šajā gadījumā deklarētāja statusu nevajadzēs iegūt, ja vien deklarāciju iesniegšanas prasības neattiecas uz netiešo muitas pārstāvi.

Tiesības iesniegt deklarāciju: Šo pienākumu būs iespēja deleģēt trešajai personai, piemēram, konsultantam.

Ikgadējās deklarācijas iesniegšanas termiņš: Pagarināts līdz 31. augustam par iepriekšējo gadu

Emisiju sertifikātu pirkšanas perioda sākums: 2027. gada janvāris - paredzēts, ka importētāji varēs iegādāties sertifikātus par 2026. gada emisijām par tā gada cenām.

Pieejamo sertifikātu skaita minimums: OIM sertifikātu skaitam deklarētāja kontā OIM reģistrā katra ceturkšņa beigās jābūt vienādam ar vismaz **50%** no iegultajām emisijām kopš kalendārā gada sākuma.